Finlandia

Przewodnik po rynku

©Tomasz Orłowicz

Finlandia
przewodnik po rynku

© PAIH S.A.

Niniejsza publikacja ma charakter informacyjny.
Została opracowana na podstawie informacji uznanych za wiarygodne
i nie stanowi wykładni ani opinii prawnej.
PAIH S.A. nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania
zamieszczonych w niniejszej publikacji informacji oraz za możliwe
konsekwencje jakichkolwiek działań podjętych w oparciu o te informacje.

Wydawca: Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.

ISBN 978-83-62132-84-3

Warszawa, październik 2018 r.

Spis treści

I. Kraj 5

II. Ustrój polityczny. 11

III. Podstawowe wskaźniki gospodarcze 12

IV. Główne bogactwa naturalne. 14

V. Główne sektory gospodarki 15

VI. Infrastruktura transportowa. 16

VII. Formy prowadzenia działalności gospodarczej 18

VIII. System podatkowy w Finlandii 25

IX. Zamówienia publiczne i sądownictwo gospodarcze 28

X. Dwustronna współpraca gospodarcza Finlandii i Polski 30

XI. Czynniki sprzyjające i utrudniające działalność polskich przedsiębiorców na rynku fińskim 32

XII. Kultura biznesowa 34

XIV. Przydatne kontakty. 35

I. Kraj

Finlandia jest jednym z nadbałtyckich krajów północnoeuropejskich. Graniczy ze Szwecją, Norwegią i Rosją. Stolicą, największym miastem i prawdziwym sercem tego kraju są Helsinki (ok. 625 tys. mieszkańców; 1,4 mln w aglomeracji stanowiącej najważniejszą część obszaru metropolitarnego, w jej skład wchodzą też Espoo, Vantaa i Kauniainen). W Finlandii obowiązują dwa języki urzędowe, fiński (którym posługuje się ok. 90% społeczeństwa) i szwedzki (mówi nim na co dzień ok. 6% mieszkańców Finlandii)[1]. Warto przy tym pamiętać, że znajomość języka angielskiego jest w Finlandii powszechna. Z kolei język rosyjski, ze względu na uwarunkowania historyczne i bliskie relacje gospodarcze Finlandii i Rosji oraz stosunkowo dużą liczbę Rosjan mieszkających i przyjeżdżających do tego kraju, jest istotnym elementem pejzażu językowego Finlandii, szczególnie ważnym w biznesie. Natomiast znajomością języka niemieckiego może się pochwalić wielu członków starszego pokolenia Finów. Potrzebę nauki języków obcych wśród Finów zwiększyło członkostwo w Unii Europejskiej. Dzięki niemu nastąpiło przecież nasilenie kontaktów biznesowych z innymi krajami europejskimi oraz uczestnictwo fińskich studentów i naukowców w programach wymiany (np. Erasmus) i europejskich projektach badawczych.

Na kartach dziejów Europy kraj ten pojawił się w XII wieku, gdy na jego obszar ruszyły szwedzkie wyprawy krzyżowe. W XIII i XIV stuleciu Finlandia stała się terenem, o którego podporządkowanie walczyła Szwecja z ruskim Nowogrodem. Z rywalizacji tej zwycięsko wyszło królestwo trzech koron, którego częścią Finlandia pozostała do roku 1809[2]. Wtedy to, po zwycięskiej dla Rosji wojnie ze Szwecją, Finlandia weszła w skład imperium Romanowych jako autonomiczne Wielkie Księstwo[3].

---

[1] "Appendix table 2. Population according to language 1980-2015," Fiński Urząd Statystyczny (*Tilastokeskus*) (uaktualniono 1.04.2016), *http://www.stat.fi/til/vaerak/2015/vaerak_2015_2016-04-01_tau_002_en.html* (odczyt 29.06.2018).
[2] M. Klinge, *Krótka Historia Finlandii*, Keuruu, Otava, 1997, s. 16-20.
[3] O. Jussila, S. Hentilä, J. Nevakivi, *From Grand Duchy to a Modern State. A Political History of Finland since* 1809, Hurst & Company, Londyn 1999, s. 3-40.

Druga połowa XIX wieku to czas szybkiego rozwoju gospodarczego cieszącej się autonomią Finlandii. Kraj posiadał jasno określone granice, parlament, rząd (senat), własną walutę (markę fińską), prawo, a nawet niewielką armię. W okresie tym dał się też zaobserwować wzrost fińskiej świadomości narodowej[4].

Pod koniec XIX stulecia władze rosyjskie podjęły próbę rusyfikacji Finlandii i ograniczenia czy wręcz likwidacji jej autonomicznego statusu (1898-1905). Spotkało się to z szeroko zakrojoną akcją obywatelskiego nieposłuszeństwa jej mieszkańców.[5] Natomiast okres zmian w jaki Cesarstwo Rosyjskie weszło po wstrząsach doznanych w latach 1904-1905, zaowocował w Finlandii wejściem w życie reform systemu parlamentarnego i wyborczego: utworzono jednoizbowy parlament, Eduskuntę, a Finlandia stała się pierwszym krajem na świecie, w którym kobiety zyskały zarówno czynne jak i bierne prawa wyborcze[6].

W czasie I wojny światowej Finlandia nie stała się jednym z teatrów działań zbrojnych. 6.12.1917 Eduskunta ogłosiła deklarację niepodległości Finlandii.[7]

Pomiędzy styczniem a majem 1918 r., w Finlandii toczyła się krwawa wojna domowa pomiędzy białymi (zwolennikami legalnego rządu), wspieranymi przez oddziały niemieckie, a czerwonymi (obozem radykalnej lewicy, dążącej do przejęcia władzy i wprowadzenia reform w życiu politycznym, gospodarczym i społecznym Finlandii na drodze zbrojnego przewrotu). Zwycięstwo białych sprawiło, że do listopada 1918 Finlandia była częścią niemieckiej strefy wpływów[8]. Dopiero klęska Niemiec w I wojnie światowej spowodowała reorientację polityki zagranicznej Finlandii[9]. Stabilizacji pozycji nowego państwa na arenie międzynarodowej towarzyszyło przeprowadzenie wyborów parlamentarnych i prezydenckich, a także uchwalenie konstytucji,

---

[4] Ibid., 56-60; M. Klinge, *Fińska tradycja. Eseje o strukturach i tożsamościach Północ*, Oficyna Wydawnicza ATUT. Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, Wrocław , 2006, s. 130-228.
[5] Jussila, Hentilä, Nevakivi, *From Grand Duchy to a Modern State*, s. 72-83.
[6] op. cit. Klinge, *Krótka Historia Finlandii*, s. 104.
[7] David G. Kirby, ed. and transl., *Finland and Russia 1808–1920. From Autonomy to Independence. A Selection of Documents*, MacMillan Press Ltd., Londyn i Basingstoke, 1975, s. 201–202.
[8] J. Suchoples, „In the Peripheries of Europe, on the Outskirts of Petrograd. World War I and Finland, 1914-1919", in *Re-visiting World War I. Interpretations and perspectives of the Great Conflict*, ed. by J. Suchoples, S. James, Peter Lang Verlag, Frankfurt nad Menem–Berno–Bruksela–Nowy Jork–Oxford –Warszawa–Wiedeń, 2016, s. 366-375.
[9] Ibid., s. 375-379.

zgodnie z którą Finlandia stała się republiką prezydencko-parlamentarną[10].

Dwudziestolecie międzywojenne to czas wszechstronnego rozwoju Finlandii. To właśnie w tym okresie zaczęto tworzyć zręby państwa dobrobytu oraz zapoczątkowano przekształcanie gospodarki kraju, dzięki czemu zaczął się zmniejszać udział rolnictwa w wypracowywaniu dochodu narodowego państwa. Wielki Kryzys Gospodarczy dotknął ekonomikę Finlandii w nie mniejszym stopniu niż inne gospodarki Europy i świata, a spowodowane nim perturbacje przyczyniły się do rozwoju tendencji nacjonalistycznych, a nawet faszystowskich. Zagrożenia związane z załamaniem gospodarczym (po kilku latach kraj powrócił na ścieżkę rozwoju gospodarczego) i możliwością ustanowienia rządów autorytarnych udało się jednak przezwyciężyć[11].

W okresie międzywojennym polityka zagraniczna państwa ukierunkowana była zasadniczo na wspieranie systemu bezpieczeństwa zbiorowego opartego o Ligę Narodów, a gdy na początku lat trzydziestych okazał się on iluzją, za główne zadanie kolejne rządy Finlandii uznały utrzymanie neutralności oraz rozwijanie współpracy z państwami skandynawskimi[12]. Jako główne zagrożenie niepodległości postrzegano możliwą agresję ze strony Związku Radzieckiego. Przewidywania te sprawdziły się w roku 1939, gdy ZSRR zawarł pakt o nieagresji z hitlerowskimi Niemcami.[13] 30 listopada Armia Czerwona zaatakowała Finlandię (Wojna Zimowa). W marcu 1940 Finlandia została zmuszona do zawarcia pokoju i oddania 11% obszaru państwa Związkowi Radzieckiemu (gigantycznym wyzwaniem było przyjęcie ok. 420 000 uchodźców przybyłych z zaanektowanych terenów)[14].

W roku 1941 Finlandia, jako jedyne spośród państw demokratycznych, przystąpiła do wojny ze Związkiem Radzieckim po stronie III Rzeszy. Powodem był głównie resentyment i poczucie krzywdy zwią-

---

[10] *Finland – Constitution 1919*, *http://www.servat.unibe.ch/icl/fi01000_.html* (odczyt 2.07.2018).
[11] „Svinhufvud, Pehr Evind (1861-1944) President of Finland", *National Biography of Finland*, *https://kansallisbiografia.fi/english/person/*501 (odczyt 3.07.2018); „The growing years of Finland's industrial production", Fiński Urząd Statystyczny (*Tilastokeskus*) (zaktualizowano 15.05.2005), *https://www.stat.fi/tup/suomi90/toukokuu_en.html* (odczyt 3.07.2018).
[12] J. Suchoples, *Towards Scandinavia: The 1935 Reorientation of Finland's Foreign Policy*, „Berliner Interuniversitäre Arbeitsgruppe »Baltische Staaten – Berichte« 28, 2003: 3-22.
[13] G. L. Weinberg, Germany and the Soviet Union 1939-1941 (Leiden: E. J. Brill, 1954), s. 41-49.
[14] E. Engle, L. Paananen, Lauri, *The Winter War: The Russo-Finnish Conflict*, 1939–1940 (Boulder, CO: Westview Press, 1985), s. 142-143.

zane z koniecznością podporządkowania się radzieckiemu dyktatowi w 1940. Udział Finlandii w wojnie ze Związkiem Radzieckim zakończył się w 1944, gdy rząd Finlandii wynegocjował rozejm, którego warunki powtórzone zostały w Traktacie Pokojowym zawartym w 1947 w Paryżu.[15] Potwierdzona została granica z roku 1940, z tym że dodatkowo Finlandia utraciła dostęp do Morza Arktycznego (obszar Petsamo). Finlandia obciążona też została spłatą reparacji wojennych w towarach o znacznej wartości[16]. Finlandia na 45 lat stała się częścią radzieckiej strefy wpływów. Jednak i tym razem Finom udało się obronić niezależność i demokratyczny ustrój swojego państwa, a także jego neutralność, którą uznawały obydwie strony zimnowojennego konfliktu. Sprawiło to, że sytuacja Finlandii w podzielonej żelazną kurtyna Europie była wyjątkowa.

Obecnie Finlandia jest cieszącym się wysokim prestiżem członkiem wspólnoty międzynarodowej. Dzięki długotrwałym wysiłkom fińskim politykom udało się wykreować skandynawski wizerunek swojego kraju. Na początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia Finlandia borykała się z kryzysem gospodarczym spowodowanym rozpadem ZSRR, jednego z głównych odbiorców wyrobów produkowanych w Finlandii. W 1994 bezrobocie osiągnęło nienotowany wcześniej poziom 20%[17]. Finowie jednak znaleźli wyjście z trudnej sytuacji. Kompromis zawarty pomiędzy rządem, pracodawcami i pracobiorcami pozwolił przetrwać najtrudniejszy czas i skierować ekonomikę kraju na nowe tory. Gospodarka oparta na wiedzy, zdominowana przez najnowocześniejsze technologie w produkcji i sprawnie zarządzane przedsiębiorstwa, stała się znakiem rozpoznawczym Finlandii. Ponadto konsekwentnie promowana jest idea państwa dobrobytu, społecznej równości i nieodzowności poszanowania środowiska naturalnego.

---

[15] P. Tuunainen, "The Finnish Army at War: Operations and Soldiers, 1939-1944," in *Finland in World War II. History, Memory, Interpretations* ed. by T. Kinnunen, Ville Kivimäki (Leiden – Boston, MA: Brill, 2012), s. 162-168; *Armistice Agreement between the Union of Soviet Socialist Republics and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland,on the one hand, and Finland on the other, http://heninen.net/sopimus/1944_e.htm* (odczyt 2.07.2018); The Treaty of Peace with Finland, *http://heninen.net/sopimus/1947_e.htm* (odczyt 2.07.2018).

[16] *Armistice Agreement, http://heninen.net/sopimus/1944_e.htm* (odczyt 2.07.2018); The *Treaty of Peace with Finland, http://heninen.net/sopimus/1947_e.htm* (odczyt 2.07.2018).

[17] „Finland Unemployment Rate 1959-2018",*Trading Economics, https://tradingeconomics.com/finland/unemployment-rate?embed* (odczyt 1.07.2018).

Finlandia jest dzisiaj jednym z najbogatszych państw Europy, chociaż nie posiada w zasadzie liczących się złóż bogactw naturalnych. Wypracowane metody zwalczania kryzysów gospodarczych, transparentność życia politycznego oraz ograniczenie korupcji do minimum sprawiają, że państwo fińskie oraz fińskie firmy są stabilnymi i szanowanymi partnerami we wszystkich dziedzinach współpracy międzynarodowej. Gdy, począwszy od roku 2009, sytuacja gospodarcza Finlandii ulegała pogorszeniu w związku z kryzysową sytuacją na rynkach światowych, znowu okazało się, że Finowie są prawdziwymi mistrzami w podejmowaniu działań reorganizujących i usprawniających życie gospodarcze ich państwa. Oczywiście nie mogło obyć się bez bolesnych reform, ale okazało się, że przyniosły one pożądane rezultaty.

Dziś Finlandia skutecznie szuka rozmaitych nisz na rynkach światowych, które mogliby zająć fińscy przedsiębiorcy ze swoimi usługami i wyrobami. Świadczy o tym ostatnio szczególnie dynamiczny rozwój współpracy gospodarczej Finlandii z krajami azjatyckimi, w szczególności z Chinami[18]. Jednak i takie państwa jak Polska mają wielkie szanse na intensyfikację kontaktów handlowych z fińskimi partnerami. Najważniejsze, że mimo wspomnianych trudności, Finlandia nadal zajmuje miejsce w ścisłej czołówce państw o najbardziej konkurencyjnych gospodarkach.

Finowie są mocno zaangażowani w projekt wspólnoty europejskiej, zarówno za sprawą członkostwa Finlandii w Unii Europejskiej, jak i jej położenia na północno-wschodnich rubieżach UE. Paradoksalnie, właśnie ta peryferyjność przyczynia się do umacniania ich europejskiej tożsamości.

Odpowiedzią Finlandii na dający o sobie ostatnio znać wzrost napięcia w basenie Morza Bałtyckiego jest prowadzenie elastycznej polityki, to znaczy takiej, by z jednej strony wzmocnić naruszone przez wydarzenia ostatnich kilku lat (aneksja Krymu przez Rosję, wojna na Ukrainie i konflikt w Syrii) poczucie własnego bezpieczeństwa oraz poczucie bezpie-

[18] „China's President Xi to visit Finland"" *Yle uutiset* (opublikowano 29.03.2017) https://yle.fi/uutiset/osasto/news/chinas_president_xi_to_visit_finland/9537027 (odczyt 1.07.2018); „Interview: China-Finland innovation cooperation boasts huge potential: Finnish business leader", *Xinhuanet* (opublikowano 31.12.2017), http://www.xinhuanet.com/english/2017-12/31/c_136862820.htm (odczyt 1.07.2018).

czeństwa państw znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie, a z drugiej pozostawić otwarte drzwi dla prowadzenia dialogu ze wszystkimi.

Stan stosunków polsko-fińskich należy ocenić jako bardzo dobry, na co wskazuje dokonany w 2013 przegląd międzyrządowego programu wzmocnionej współpracy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Finlandii opracowanego w grudniu 2011 oraz roboczy przegląd wzmocnionej współpracy polsko-fińskiej przeprowadzony w listopadzie 2016[19]. Z satysfakcją odnotowano sukcesy we współpracy w takich dziedzinach jak: bezpieczeństwo, energetyka, wymiana handlowa, ochrona środowiska, telekomunikacja i Partnerstwo Wschodnie UE.

W 2017 r. uroczyście obchodzono stulecie niepodległości Finlandii. Te sto lat to historia sukcesu kraju, który zaczynał swój niepodległy byt rozdarty wojną domową, a który dzisiaj może stanowić pod wieloma względami – między innymi na polu gospodarki – wzór do naśladowania dla całego świata. Dlatego w Polsce działamy na rzecz pogłębienia już istniejących więzów, łączących polskich i fińskich przedsiębiorców, ku obopólnej korzyści naszych społeczeństw i państw.

[19] *Dwustronna współpraca gospodarcza*, „Informator ekonomiczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Finlandii" (zaktualizowano 29.06.2018), https://informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/europa/finlandia/ (odczyt 2.07.2018).

II. Ustrój polityczny

Finlandia jest republiką funkcjonującą w systemie parlamentarno-gabinetowym. Głową państwa jest prezydent, wybierany w wyborach bezpośrednich na sześcioletnią kadencję. Chociaż prerogatywy prezydenta zostały nieco ograniczone, wciąż to on, wspólnie z rządem, kieruje polityką zagraniczną i polityką obronną państwa. Parlament Finlandii – Eduskunta – wybierany jest na czteroletnią kadencję i liczy 200 posłów.

III. Podstawowe wskaźniki gospodarcze

Wskaźniki[a)]	2012	2013	2014	2015	2016	2017**	2018**
PKB (mld euro)	199,8	203,3	205,5	209,6	215,6	225**	234
PKB na 1 mieszkańca (tys. euro)	36,9	37,4	37,6	38,2	39,2	-	-
PKB (wzrost w %)	-1,4	-0,8	-0,6	0,0	1,9	3,1	2,4
Deficyt budżetowy (% PKB)	-2,2	-2,6	-3,2	-2,7	-1,7	-1,4	-1,3
Dług publiczny (% PKB)	53,9	56,5	60,2	63,6	63,1	61,1	60,2
Inflacja (w %)	3,2	2,2	1,2	-0,2	0,4	0,8	1,4
Bezrobocie (w %)	7,7	8,2	8,7	9,4	8,8	8,6	8,1
Eksport towarów (w mld euro)	56,6	56,7	56,4	53,2	52,8	59,0	-
Import towarów (w mld euro)	57,3	56,6	55,0	51,5	52,6	62,0	-
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Finlandii[b)]	73,2	64,4	75,8	74,9	76,6	-	-
Inwestycje bezpośrednie Finlandii za granicą[c)]	114,7	105,4	96,1	86,4	105,4	-	-

[a)] Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii.
[b)] Fiński Urząd Statystyczny (Tilastokeskus).
[c)] dane szacunkowe i prognoza: Ministerstwo Finansów Finlandii.

Struktura PKB Finlandii (2017 r.): rolnictwo – 2,6 %, przemysł – 27,2%, usługi – 70,2%. Finlandia jest członkiem UE i WTO od 1.01.1995 r., członkiem OECD od 28.01.1969 r. Finlandia jest jednym z bogatszych państw UE. Jej dochód na mieszkańca liczony według siły nabywczej w 2016 r. wynosił 31 500 euro i stanowi 109% średniej wartości dla UE 28. Najwyższa w świecie konkurencyjność oraz najmniej uciążliwe bariery biurokratyczne i regulacje administracyjne dla nowo zakładanych przedsiębiorstw cechowały do niedawna gospodarkę fińską. Jednak w związku z kryzysową sytuacją na rynkach światowych w roku 2009 nastąpiła redukcja PKB o ponad 8%. Nastąpił wtedy znaczny wzrost bezrobocia, które zbliżyło się do 10% oraz wzrost długu publicznego na skutek planowanego finansowania przedsięwzięć antykryzysowych do 45% PKB.

Najważniejszymi partnerami Finlandii w 2017 r., tak jeśli chodzi o import, jak i eksport są: Niemcy (15,5% importu i 14,2% eksportu), Szwecja (11% i 10,3%), Rosja (13,2% i 5,7% eksportu) oraz Chiny (7,3% i 5,7%). Polska, z udziałem 2,9 % zajmuje wysoką 10 pozycję na liście najważniejszych państw eksportujących towary do Finlandii (ex aequo z Wielką Brytania i Estonią). Natomiast w zestawieniu państw importujących wyroby fińskie nasz kraj znajduje się na 12 pozycji (ex aequo z Norwegią) z udziałem 2,7%. 60% wymiany handlowej Finlandii odbywa się z krajami UE, przy czym deficyt w obrotach z UE wynosi ok 1,9 mld euro, a w całkowitych obrotach ze światem deficyt ten wynosi 2,5 mld euro.

Głównymi inwestorami były firmy ze Szwecji, Wielkiej Brytanii, Norwegii, USA, Danii, Niemiec oraz Chin. Z kolei sektorami cieszącymi się największym zainteresowaniem zagranicznych przedsiębiorstw były usługi biznesowe, opieka zdrowotna oraz ICT.

IV. Główne bogactwa naturalne

Finlandia ma długą tradycję pozyskiwania bogactw naturalnych, a fińska technologia metalurgiczna i producenci sprzętu górniczego cieszą się uznaniem specjalistów z branży górniczej na całym świecie. Wykorzystanie rud miedzi, niklu, kobaltu, cynku i ołowiu, a także złóż chromu, wanadu i żelaza zapewniło i zapewnia bazę surowcową dla krajowego przemysłu metalowego. Z przetwarzania i rafinacji koncentratów miedzi i niklu znana jest miejscowość Harjavalta, rudy cynk wydobywa się i przetwarza w okolicach Kokkola, rudy chromu w Kemi, a żelaza w Raahe. Najważniejsze minerały przemysłowe wydobywane w Finlandii to węglany, apatyt i talk.

- Historia wydobycia sięga roku 1540, kiedy rozpoczęto na ziemiach fińskich wydobywanie rud żelaza.

- Dotąd uruchomiono około 270 kopalni rud różnych metali.

- Całkowita produkcja rudy żelaza wyniosła dotąd 250 milionów ton (66% siarczek i 34% rud tlenkowych).

- Ze złóż fińskich pozyskuje się przede wszystkim miedź, nikiel, cynk, kobalt, żelazo i wanad.

- Wydobycie minerałów przemysłowych obejmuje wapień, apatyt, talk, kwarc, skaleń i wollastonit.

- W przypadku miedzi, niklu, cynku, kobaltu, chromu i żelaza istnieją na terenie Finlandii dobrze rozwinięte zakłady przeróbki rudy tych metali. Nie można też zapominać o fabrykach, w których wydobywane w fińskich kopalniach minerały wykorzystywane są jako surowiec do produkcji nawozów fosforowych, pigmentów tytanowych i węglanów powłokowych.

V. Główne sektory gospodarki

Najważniejsze gałęzie fińskiej gospodarki to przemysł technologiczny (elektroniczny, mechaniczny i branża metalowa), przemysł drzewny, chemiczny i petrochemiczny. Finlandia jest zaliczana do liderów technologii informatycznych, choć w ostatnich latach odnotowano pogorszenie się jej pozycji w tej dziedzinie. Politykę rządu cechuje orientacja prosocjalna, a pozycja związków zawodowych jest bardzo silna.

Finlandia eksportuje przede wszystkim urządzenia i sprzęt transportowy (wartość ich sprzedaży w 2017 r. wyniosła 19,2 mld euro, co stanowiło 32,2% całości fińskiego eksportu), towary przemysłowe (17 mld euro, 28,6%, z czego wartość wyeksportowanych produktów przemysłu papierniczego wyniosła ok. 7 mld euro) oraz produkty przemysłu chemicznego (6 mld euro,10,1%), paliwa, smary i materiały pochodne (4,6 mld euro,7,7%) oraz surowce, głównie drewno i ścier drzewny (5,6 mld euro czyli 9% wartości wszystkich towarów sprzedanych przez Finlandię za granicą, w 2017 r.). W tym samym czasie do kraju tysiąca jezior importowano głównie maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy (za 20,1 mld euro, 32,4%), paliwa mineralne (8,4 mld euro, 13,5%), towary przemysłowe (8 mld euro, 13%), chemikalia (6,9 mld euro, 11,2 %) i pozostałe towary przemysłowe (6 mld euro, 9,6 %).

Najważniejszymi obecnie komponentami gospodarki Finlandii są sektor usług, dający aż 72,9% produktu krajowego brutto (2017), i przemysł informatyczny. Pozostałą jego część wytwarzają klasyczne do tej pory dla Finlandii gałęzie gospodarki, którymi są: przemysł papierniczy, drzewny i leśnictwo, przemysł elektromaszynowy i chemiczny.

VI. Infrastruktura transportowa

Finladnia posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę transportową, zapewniającą strategiczny dostęp do rozwiniętych rynków Europy Północnej, Rosji i Azji. Stanowi ona o sile fińskiej gospodarki i przyczynia się do ożywionej wymiany handlowej z krajami nordyckimi, bałtyckimi, całą UE oraz partnerami rosyjskimi i państwami azjatyckimi. Dlatego leżąca przy wschodniej granicy UE Finlandia jest postrzegana jako „brama biznesowa" do Rosji. Nabiera też znaczenia w kontaktach handlowych z Azją.

Finlandia posiada 28 portów lotniczych obsługujących ruch pasażerski i towarowy, w tym lotnisko Helsinki Vantaa uznawane za jedno z najlepszych lotnisk międzynarodowych w świecie. Lotnisko w Helsinkach odgrywa szczególnie istotną rolę w ruchu lotniczym z Azją z uwagi na dogodne i najkrótsze połączenia lotnicze pomiędzy Europą a Azją.

Nowoczesne fińskie porty morskie są wysoko wyspecjalizowane w przeładunkach towarów oraz przewozach pasażerskich i plasują się w czołówce najbezpieczniejszych i najszybciej obsługujących statki portów w świecie.

Sieć drogowa i siatka linii kolejowych odgrywają pierwszoplanową rolę, jeśli chodzi o krajowy przewóz osób i towarów. Ma ona szczególnie istotne znaczenie w związku ze stosunkowo dużą powierzchnią kraju i małą (szczególnie w północnych rejonach Finlandii) gęstością zaludnienia.

W Finlandii znajduje się 30 portów morskich i śródlądowych. Helsinki są największym i najważniejszym portem handlowym, posiadają cztery terminale morskie. W trzech z nich obsługiwany jest ruch pasażerski (Port Południowy – Eteläsatama [Olympiaterminaali], Katajanokka i Port Zachodni – Länsisatama [Länsiterminaali 1 i 2]). Natomiast dwa służą statkom towarowym (port Vuosaari oraz wspomniany już Port Zachodni). Terminale towarowe specjalizują się w ładunkach ro-ro i kontenerach.

Terminale pasażerskie oraz statki ro-ro obsługują linie do Sztokholmu, Tallinna, Sankt Petersburga oraz Travemuende i Rostocku.

Zespół portów Hamina-Kotka jest jednym z najnowocześniejszych portów fińskich i obsługuje wszystkie rodzaje ładunków (płynne, masowe, drobnicowe), w tym kontenery, ro-ro oraz przewozy pasażerskie.

VII. Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Zgodnie z fińską ustawą o wolnym handlu osoby fizyczne zamieszkałe w państwie członkowskim Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), fińskie podmioty oraz zarejestrowane oddziały podmiotów z krajów EOG są uprawnione do prowadzenia w Finlandii zgodnej z prawem działalności handlowej lub gospodarczej bez konieczności uzyskania wcześniejszego pozwolenia od rządu.

Jednostki podlegające fińskiemu prawodawstwu, a także prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą, przed rozpoczęciem działalności gospodarczej, muszą dokonać rejestracji i uzyskać wpis w rejestrze fińskiego **Urzędu Patentów i Rejestracji** (PRH – *Patentti- ja rekisterihallitus*) *www.prh.fi/en*. Rejestr Urzędu zawiera podstawowe informacje o firmach w nim figurujących oraz ich rocznych raportach finansowych. Urząd ten zajmuje się również obsługą fińskich wpisów w europejskim rejestrze przedsiębiorstw (European Business Register), który zawiera informację o przedsiębiorstwach w całej Europie.

Prywatny przedsiębiorca – *Toiminimi* (TMI)

W fińskim języku potocznym prywatni przedsiębiorcy są często określani jako toiminimi, t: tmi lub yksityisliike. W fińskim ustawodawstwie toiminimi oznacza nazwę firmy.

W Finlandii założenie własnej działalności gospodarczej jest proste. Działalność rejstruje się nie w sądzie, ale rejestrze handlowym Urzędu Patentów i Rejestracji (PRH – *Patentti– ja rekisterihallitus*) *www.prh.fi/en*. Na tym samym formularzu zgłoszenia znajduje się zgłoszenie działalności gospodarczej do urzędu skarbowego.

Zgodnie z fińskim prawem należy zarejestrować się w rejestrze handlowym jako prywatny przedsiębiorca, jeśli firma funkcjonuje w stałej

siedzibie, takiej jak np. pokój oddzielony od domu; właściciel zatrudnia ludzi innych niż współmałżonek lub dziecko lub wnuczek, który jest nieletni; firma działa w handlu licencjonowanym.

Prywatni handlowcy działający w rolnictwie, leśnictwie lub rybołówstwie nie muszą rejestrować się w rejestrze handlowym.

Spółki

Aby powołać spółkę, niezbędne jest spełnienie kilku wymogów formalnych. Należy sporządzić akt założycielski spółki, który musi być podpisany przez osobę lub osoby zakładające spółkę. Nie ma ograniczeń w zakresie narodowości wspólników. Firma z innego kraju może założyć w Finlandii należącą do niej w całości zależną spółkę, bez udziału osób trzecich. Założenie firmy odbywa się poprzez jej rejestrację w Urzędzie Patentów i Rejestracji (*Patentti- ja rekisterihallitus*).Czas potrzebny do zarejestrowania spółki waha się od dwóch do trzech tygodni.

Co najmniej jeden wspólnik, zaś w spółkach komandytowych jeden komplementariusz, musi mieć stałe miejsce zamieszkania w Finlandii. Jeżeli wspólnikiem jest osoba prawna, musi być zarejestrowana w Europejskim Obszarze Gospodarczym. Do założenia spółki potrzeba przynajmniej dwóch wspólników. Zasadniczo są to osoby fizyczne, ale wspólnikiem może też być osoba prawna. Spółki osobowe są dość powszechne w Finlandii, ale zagraniczne firmy rzadko wybierają ten sposób rozpoczynania działalności w na rynku fińskim.

Spółka jawna – *Avoinyhtiö* (*Ay*)

Ustawa o spółkach opiera się na zasadzie swobody zawierania umów. Oznacza to, że wspólnicy mają prawo do takich ustaleń, jakie uznają za stosowne, w zakresie: relacji i podziału władzy między wspólnikami, zarządzania spółką oraz prawa weta. Każdy ze wspólników ma jednak bezwzględne prawo do zapoznania się ze sprawozdaniami firmy, stanem księgowym i podejmowania ewentualnych działań prawnych podważających roczne sprawozdanie. Nie ma wymogu minimalnego kapitału, wkładem jest jedynie praca. Wspólnicy pracujący aktywnie w spółce mają prawo do otrzymywania wynagrodzenia.

Spółka komandytowa – *Kommandiittiyhtiö* (*Ky*)

W spółce komandytowej komandytariusze są odpowiedzialni za długi spółki tylko do sumy komandytowej, tj. do wysokości zainwestowanego kapitału. Nie istnieją żadne sztywne normy pod względem minimalnej wysokości inwestycji kapitałowej. Pozycja komplementariusza jest taka sama jak wspólników w spółce jawnej. Komandytariusze nie mają mocy decyzyjnej, prawa blokowania decyzji ani prawa do reprezentowania spółki. Jednak niektóre decyzje o dużej wadze nie mogą być podjęte bez ich zgody. Jest tak w przypadku np. rozszerzenia zakresu działania spółki albo fuzji spółki z inną firmą.

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – *Osakeyhtiö* (*Oy*)

Zdecydowanie najpopularniejszą formą działalności gospodarczej w Finlandii jest *osakeyhtiö*, odpowiednik polskiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością może utworzyć jedna lub więcej osób lub organizacji. Nie ma ograniczeń w zakresie narodowości wspólników. Firma z innego kraju może założyć w Finlandii należącą do niej w całości spółkę zależną bez udziału osób trzecich.

Ogólnym warunkiem rejestracji jest, by kapitał zakładowy został wpłacony w całości (co musi zostać potwierdzone zaświadczeniem wydanym przez biegłych rewidentów lub, jeżeli wybór biegłego rewidenta nie jest obowiązkowy, udokumentowane w inny sposób), oraz by zarząd spółki, a także, jeżeli w danym wypadku ma to zastosowanie, dyrektor zarządzający, przygotowali pisemne oświadczenie informujące, że spełnione zostały wymagania prawne niezbędne do założenia spółki.

Czas wymagany do zarejestrowania spółki waha się od dwóch do trzech tygodni. Osoby, które brały udział w działaniach lub decyzjach podjętych w imieniu spółki przed jej rejestracją, są solidarnie odpowiedzialne za wszystkie zobowiązania, które spółka mogła zaciągnąć wskutek takich działań i decyzji.

W fińskim prawie, jeżeli spółka z o.o. ma mniej niż trzech członków zarządu, przy rejestracji wymagany jest co najmniej jeden tzw. zastępca członka zarządu (*varajäsen*), który jest wpisywany do rejestru. Najczę-

ściej praktycznie jest to „cichy" członek zarządu. Zastępuje on członka zarządu w przypadku szczególnych nieobecności, dyskwalifikacji lub śmierci, tak aby podczas spotkań zarządu i walnego zgromadzenia mogło być osiągnięte kworum. Zastępca członka zarządu ma te same prawa co rzeczywisty członek. Wynika to z faktu, że obowiązki i kompetencje zastępcy członka są w pełni respektowane.

Założenie spółki obywa się poprzez jej rejestrację w rejestrze fińskiego Urzędu Patentów i Rejestracji (PRH – *Patentti- ja rekisterihallitus*) *www.prh.fi/en > Trade Register > Start a business > Limited liability companies.*

Minimalny wymagany kapitał zakładowy wynosi 2 500 euro.

Spółdzielnie – *Osuuskunta* (*Osk*)

Spółdzielnie odgrywają ważną rolę w sektorze rolniczym oraz w sektorze handlu detalicznego w Finlandii. Zgodnie z ustawą o spółdzielniach **spółdzielnia** (***osuuskunta – osk***) jest zrzeszeniem, którego celem jest prowadzenie działalności gospodarczej, a którego liczba członków i wysokość kapitału zakładowego nie jest z góry określona. Jeżeli chodzi o kwestie zarządzania, audytu i reorganizacji, zapisy ustawy o spółdzielniach są zbliżone do tych zawartych w ustawie o spółkach. Spółdzielnia może zostać przekształcona w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (*osakeyhtiö*).

Oddział zagranicznego przedsiębiorcy w Finlandii (*sivuliike*)

Zagraniczne przedsiębiorstwo może rozpocząć działalność w Finlandii poprzez ustanowienie **oddziału zagranicznego przedsiębiorcy** (*sivuliike*). Nazwa oddziału zawierać będzie pełną nazwę handlową zagranicznej osoby prawnej z dopiskiem *sivuliike Suomessa*, co oznacza *oddział w Finlandii*. W prawie fińskim możliwe jest zarejestrowanie trzech nazw alternatywnych. Decyzja o otwarciu oddziału jest podejmowana przez organ zarządzający firmy zagranicznej. W przeciwieństwie do spółki z o.o. od oddziału firmy zagranicznej w Finlandii, nie wymaga się ustawowej wysokości kapitału. Opłata za rejestrację oddziału wynosi 380 euro.

Rejestracja firmy

Jak wcześniej zostało wspomniane Fiński Rejestr Handlowy (www.prh.fi/en > Trade Register) jest oficjalnym, publicznym rejestrem informacji

o przedsiębiorstwach. Generalnie każda działalność gospodarcza musi być wpisana do rejestru.

Identyfikator przedsiębiorcy Y-*tunnus* (*ang. Business* ID)

Identyfikator przedsiębiorcy Y-tunnus to identyfikator nadany firmom i organizacjom przez Urząd Patentów i Rejestracji (PRH – *Patentti- ja rekisterihallitus*) przy rejestracji firmy. Składa się z siedmiu cyfr, myślnika i znaku kontrolnego, na przykład 1234567-8.

Identyfikator ten potrzeby jest do wystawiania faktur i zawierania umów, jak też dla potrzeb urzędu skarbowego i załatwiania wielu innych spraw. Identyfikator jako jeden numer przedsiębiorcy jest tym, czym w polskim porządku prawnym numery NIP, REGON i KRS jednocześnie.

Fiński Urząd Patentów i Rejestracji zajmuje się również obsługą fińskich wpisów w europejskim rejestrze przedsiębiorstw (European Business Register), który zawiera informację o przedsiębiorstwach w całej Europie. Więcej informacji na temat procedur rejestracyjnych dostępnych jest na stronie: *http://www.prh.fi/en*.

Po złożeniu formularza zgłoszeniowego Rejestr Handlowy weryfikuje czy zgłoszona nazwa handlowa nie narusza istniejącej już nazwy lub znaków towarowych.

Opłaty rejestracyjne przedsiębiorstw w 2018 r.:

– jednoosobowa działalność gospodarcza: 75-110 euro,

– spółka jawna i spółka komandytowa: 240 euro,

– spółka akcyjna, spółdzielnia, oddział: 330-380 euro.

Przedsiębiorstwo zagraniczne posiada stałe miejsce prowadzenia działalności w Finlandii, gdy kierowanie i zarządzanie przedsiębiorstwem odbywa się w Finlandii w stałej lokalizacji. Zarządzanie firmą jest integralną częścią działalności firmy i nie może być traktowane jako działalność pomocnicza lub przygotowawcza.

Podwykonawstwo[20]

Przy pobycie trwającym do sześciu miesięcy pracownik nie musi odprowadzać podatków w Finlandii. Pobyt w Finlandii powyżej sześciu miesięcy lub miejsce zamieszkania w Finlandii uznaje się za pobyt stały i wówczas obowiązuje stawka podatku progresywnego. Kiedy pracodawca, czyli zagraniczna firma delegująca pracowników jest zarejestrowana w Finlandii jako pracodawca, wówczas jest zobowiązana do odprowadzania fińskiego podatku od wynagrodzenia pracowników i wpłacania tej kwoty do fińskiej administracji skarbowej. W takim przypadku należy dostarczyć pracodawcy dokument z informacją o stawce podatku uzyskany z urzędu skarbowego. W przypadku pobytu dłuższego niż sześć miesięcy obowiązuje karta podatkowa (*verokortti*) lub w przypadku pobytu do sześciu miesięcy karta podatku źródłowego (*lähdeverokortti*). O ile pracownik posiada zaświadczenie A1 lub E101 lub inne zaświadczenie o odprowadzaniu składek z tytułu ubezpieczenia społecznego w rodzimym kraju, nie zachodzi obowiązek odprowadzania takich składek w Finlandii.

Obowiązki firmy wysyłającej i przyjmującej w przypadku delegowania pracowników

Na zagranicznej firmie delegującej pracowników do pracy w Finlandii spoczywa obowiązek składania informacji o zatrudnionych pracownikach. Informacje składa się pod koniec miesiąca następującego po miesiącu, w którym pracownik rozpoczął pracę w Finlandii. W końcu każdego roku kalendarzowego zagraniczna firma delegująca pracowników musi także przekazać informacje dotyczące wypłaconych wynagrodzeń oraz przedłożyć je w styczniu w formie rocznego sprawozdania dotyczącego wynagrodzeń wypłaconych najemnym pracownikom w poprzednim roku. Obowiązek ten dotyczy jedynie firm, które nie mają przedstawicielstwa lub nie są zarejestrowane w Finlandii.

[20] W rozumieniu fińskich przepisów podatkowych istnieje różnica między pracownikiem delegowanym (wynajem siły roboczej), a pracownikiem wykonującym pracę na zasadach podwykonawstwa. Zgodnie z interpretacją fińskiego urzędu skarbowego pracownikiem delegowanym w rozumieniu przepisów podatkowych jest pracownik, który jest oddelegowany przez firmę zagraniczną do pracy w fińskiej firmie (firma zamawiająca) na podstawie umowy, w której firma delegująca przekazuje pracowników pod jej nadzór na wykonanie określonego zadania. Należy przy tym zaznaczyć, że co do zasady, na firmie zagranicznej spoczywają obowiązki pracodawcy (pracownicy delegowani pozostają w stosunku pracy z firmą zagraniczną i to firma zagraniczna wypłaca pracownikom wynagrodzenie), zaś firma zamawiająca odpowiada za organizację i nadzór pracy oraz udostępnia maszyny i narzędzia.

Firma przyjmująca pracowników delegowanych również ma obowiązek składania formularzy notyfikacyjnych do fińskiego urzędu skarbowego. Dotyczy to firm fińskich, osób fizycznych oraz firm zagranicznych mających stałe przedstawicielstwa na terenie Finlandii.

VIII. System podatkowy w Finlandii

Rejestr Pracodawców – *Työnanatajarekisteri*

Podatki dla firm obejmują podatek dochodowy od osób prawnych (podatek od zysków) oraz podatek od nieruchomości. Podatek dochodowy od osób prawnych jest płacony od rocznego dochodu podlegającego opodatkowaniu, pomniejszonego o koszty i straty podlegające odliczeniu od podatku. Stawka podatku od przedsiębiorstw (**CIT**) wynosi w Finlandii **20%**. Pozostałe podatki obejmują podatek od przeniesienia aktywów (wcześniej podatek skarbowy) i podatek u źródła. Pracodawcy są również zobowiązani do wniesienia składki na ubezpieczenie społeczne. Więcej informacji: *www.vero.fi/en >businesses-and-corporations.*

Podatek VAT

Firma zagraniczna musi być zarejestrowana jako płatnik VAT, jeśli podatek VAT nalicza się od sprzedaży jej towarów lub usług i jeśli operacja biznesowa spowoduje powstanie stałego miejsca prowadzenia działalności w Finlandii. Jeżeli przedsiębiorstwo nie posiada stałego oddziału w Finlandii, ogólną zasadą jest, że to nabywca towarów lub usług musi zapłacić podatek VAT (w ramach systemu odwróconego podatku VAT). Nie ma obowiązku rejestracji w rejestrze VAT, jeśli roczne dochody netto przedsiębiorstwa nie przekraczają 10 000 EUR. Przedsiębiorstwa zarejestrowane jako płatnicy VAT mogą odliczyć podatek VAT zapłacony od zakupów z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Fiński akronim podatku VAT to ALV (*arvonlisävero*).

Stawki podatku VAT w Finlandii

24% – wszystkie pozostałe podlegające opodatkowaniu towary i usługi.

14% – artykuły spożywcze (z wyłączeniem żywych zwierząt); niektóre produkty rolne; restauracje (z wyłączeniem napojów alkoholowych); nie-

które napoje bezalkoholowe; jedzenie na wynos; cięte kwiaty i rośliny do produkcji żywności.

10% – produkty farmaceutyczne; krajowy transport pasażerski; książki (z wyjątkiem e-książek); gazety i czasopisma (sprzedawane w ramach subskrypcji); wstęp na imprezy kulturalne i parki rozrywki; licencja telewizyjna; pisarze i kompozytorzy; zakwaterowanie w hotelu; wstęp na imprezy sportowe; korzystanie z obiektów sportowych; transport krajowy.

0% – usługi drukowania dla publikacji organizacji nienastawionych na zysk; transport wewnątrzwspólnotowy i międzynarodowy.

Karty podatkowe u źródła dla jednego zlecenia

Jeśli firma ma tylko jedno zlecenie w Finlandii, może ubiegać się o kartę podatkową 0% na cały okres obowiązywania zlecenia zamiast rejestracji w rejestrze przedpłat. Kartę można wydać pod warunkiem, że działalność spółki nie prowadzi do powstania stałego miejsca prowadzenia działalności w Finlandii. Formularz do wypełnienia to wniosek o kartę podatkową u źródła.

Obowiązkowe załączniki to: zagraniczny certyfikat z rejestru handlowego kraju rezydencji podatkowej, kserokopia umowy udowadniająca, że zlecenie zostało uzgodnione z klientem i jest powodem wniosku o wydanie karty podatkowej u źródła.

Rejestr Pracodawców – *Työnanatajarekisteri*

Jeżeli przedsiębiorstwo zagraniczne ma stałe miejsce prowadzenia działalności w Finlandii dla celów podatku dochodowego, podlega tym samym obowiązkom pracodawcy co firma fińska.

Rejestracja w Rejestrze Pracodawców jest obowiązkowa, jeżeli płace są wypłacane w Finlandii co najmniej dwóm pracownikom zatrudnionym na stałe lub co najmniej sześciu pracownikom zatrudnionym na czas określony.

Firma ma obowiązek potrącać podatek od wynagrodzenia, które płaci pracownikom, zgodnie z instrukcjami widniejącymi na karcie podatkowej każdego pracownika. Pracownicy przebywający krócej niż sześć

miesięcy w Finlandii, otrzymają w lokalnym urzędzie podatkowym kartę podatkową u źródła (*lähdeverokortti*).

Jeśli pracownik nie wykaże karty podatkowej u źródła, firma jest zobligowana zatrzymać podatek w wysokości 35%. Osoby przebywające dłużej niż sześć miesięcy otrzymują normalne fińskie karty podatkowe, a ich podatek oblicza się zgodnie ze zwykłym progresywnym podatkiem dochodowym. Jeśli pracownik nie dostarczy karty podatkowej, firma musi wstrzymać 60% podatku. Brak stałego miejsca prowadzenia działalności w Finlandii: jeżeli firma nie posiada stałego miejsca prowadzenia działalności w Finlandii dla celów podatkowych, nie musi ubiegać się o wpis do rejestru pracodawców i nie jest traktowana jako posiadająca zobowiązania pracodawcy.

W końcu każdego roku kalendarzowego zagraniczna firma delegująca pracowników musi zebrać informacje dotyczące wypłaconych wynagrodzeń oraz przedłożyć je do końca stycznia następnego roku w formie rocznego sprawozdania dotyczącego wynagrodzeń wypłaconych pracownikom najemnym w poprzednim roku.

Każda firma ma prawo do dobrowolnego zgłoszenia się do rejestracji jako pracodawca. Kiedy firma jest zarejestrowana, musi albo potrącać podatek u źródła, albo wykonywać przepisowe potrącenia zgodnie z instrukcjami na kartach podatkowych każdego pracownika.

Podatek komunalny – *Kunnallisvero*

Stawka podatku komunalnego wynosi od 17 do 22%, w zależności od gminy (średnio: 19,86%). Podatek komunalny pobierany jest od dochodów powyżej ok. 14 000 euro. Więcej informacji: *https://www.vero.fi/en > income taxation of foreign corporate.*

IX. Zamówienia publiczne i sądownictwo gospodarcze

Zamówienia publiczne

Instytucje składające zamówienia publiczne mają obowiązek ich publikacji w systemie HILMA (*www.hankintailmoitukset.fi/fi/* – w fińskiej wersji językowej), którym zarządza Ministerstwo Pracy i Spraw Gospodarczych – *Työ- ja elinkeinoministeriö*. Firmy mogą wykorzystać system HILMA do uzyskania aktualnych informacji na temat zamówień publicznych. Zgodnie z fińskim ustawodawstwem kopie ogłoszeń przetargowych muszą być również wysyłane do Ministerstwa Zatrudnienia i Gospodarki. Ciałem doradczym dla instytucji publicznych i firm biorących udział w przetargach jest *The Public Procurement Advisory Unit*. Usługi doradcze świadczone są bezpłatnie za pośrednictwem strony internetowej *www.hankinnat.fi*.

Szczegółowe informacje na temat zamówień publicznych można odnaleźć na stronie Ministerstwa Zatrudnienia i Gospodarki: *www.tem.fi/en/competition-and-consumers*.

Rozstrzyganie sporów

W Finlandii nie ma obowiązku zawierania umów, ale w interesie obu partnerów jest zawarcie umowy w formie pisemnej. Dochodzenie swoich praw bez umowy określającej dokładnie np. warunki dostawy i płatności jest utrudnione. Regulacje dotyczące umów handlowych w Finlandii zawiera Ustawa nr 228/1929 z 1929 roku, z późniejszymi zmianami (ang. *The Finnish Contracts Act*). W przypadku gdy zaistniałego sporu nie uda się rozwiązać drogą polubowną, sprawę można skierować do sądu arbitrażowego, pod warunkiem że w kontrakcie istnieje zapis dotyczący takiego rozwiązania. W skrajnym przypadku należy zaangażować firmę prawniczą lub firmę zajmującą się windykacją należności. Fińska Izba

Adwokacka zrzesza ok. 2000 członków. Na jej na stronie internetowej można wyszukać kancelarię adwokacką w języku angielskim:

www.asianajajaliitto.fi/en/legal_services/find_a_lawyer.

Arbitraż

Procedura arbitrażowa jest efektywnym sposobem rozwiązywania sporów biznesowych. Strony mogą zawrzeć klauzulę o arbitrażu przy podpisywaniu umowy. Orzeczenie sądu arbitrażowego jest ostateczne i egzekwowane w taki sam sposób jak orzeczenie sądu powszechnego. W Finlandii organem przeprowadzającym arbitraż jest Fiński Instytut Arbitrażu (*Keskuskauppakamarin välimieslautakunta, The Finland Arbitration Institute*) Fińskiej Izby Gospodarczej (*Keskuskauppakamari*): *https://arbitration.fi.*

Wywiadownie handlowe

Rejestr Handlowy podmiotów gospodarczych prowadzi Urząd Patentów i Rejestracji. Na stronie *www.prh.fi/ >Trade register* można uzyskać informacje czy firma rzeczywiście została zarejestrowana w Finlandii. Są to jedynie dane rejestrowe. W celu uzyskania informacji handlowych o firmach zarejestrowanych w Finlandii należy skorzystać z odpłatnych usług fińskiej wywiadowni gospodarczej: *http://www.asiakastieto.fi/*.

Działalność windykacyjna

Działalność windykacyjna w Finlandii jest licencjonowana i nadzorowana przez prawo. Stosowne przepisy zawiera Ustawa o Windykacji Należności (513/1999). Jej przestrzeganie monitorowane jest przez Rzecznika Praw Obywatelskich.

X. Dwustronna współpraca gospodarcza Finlandii i Polski

Obroty towarowe w mln euro[21]

	2013	2014	2015	2016	Dynamika 2015 =100	2017*	Dynamika 2016 =100	I-V 2018	Dynamika I-V 2018 =100
Eksport	1 192,7	1 402,7	1 363,0	1 509,1	110,7	1 630,5	108,0	746,9	119,8
Import	1 286,1	1 545,2	1 498,7	1 439,3	96,0	1 550,5	107,7	658,2	99,4
Obroty	2 478,8	2 948,0	2 867,1	2 948,4	103,0	3 181,0	107,9	1 405,1	109,3
Saldo	-93,5	-142,5	-135,7	70,3		79,9		88,7	

*** dane wstępne**

19 grudnia 2011 r. premierzy Finlandii i Polski przyjęli **Wspólny Komunikat w sprawie wzmocnionej współpracy między Polską a Finlandią**, przewidujący bliższą i skoordynowaną współpracę polityczną i gospodarczą obydwu państw w następujących obszarach: gospodarka, energetyka, ICT, środowisko, bezpieczeństwo, edukacja, wschodnie sąsiedztwo UE. Dokument ten do dnia dzisiejszego tworzy ramy polsko-fińskiej współpracy dwustronnej. Od momentu zainicjowania wzmocnionej współpracy podpisano kilka dwustronnych porozumień (MoU) dot. komunikacji i technologii teleinformatycznych, polityki migracyjnej, geologii oraz współpracy obronnej (Dokument Ramowy w sprawie polsko-fińskiej współpracy obronnej w latach 2014-2016, zastąpiony bezterminową umową o współpracy podpisaną we wrześniu 2017 r.).

Prawno-traktatowe ramy polsko-fińskiej współpracy regulują postanowienia dorobku prawnego Unii Europejskiej na podstawie podpisanego 16 kwietnia 2003 r. w Atenach i obowiązującego od 1 maja 2004 r. Traktatu dotyczącego przystąpienia Polski i 9 innych krajów do Unii Euro-

[21] Polski Główny Urząd Statystyczny.

pejskiej (Dz.U. 2004 nr 90 poz. 864). Ponadto obowiązują umowy dwustronne w zakresie nieobjętym uregulowaniami UE, wśród których najważniejsze to:

- Umowa w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji z 25 listopada 1996 r. (Dz.U. 1998 nr 54 poz. 342), która weszła w życie 13 marca 1998 r. (*w trakcie wypowiedzenia*).

- Konwencja z dnia 8 czerwca 2009 r. między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Finlandii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu (weszła w życie 11 marca 2010 r., obowiązuje od 2011 r.).

Polska jest ponadto zainteresowana rozwojem współpracy polskich i fińskich ośrodków naukowych i przedsiębiorstw w realizacji programów badawczych, finansowanych z funduszy UE, m.in. Horyzont 2020.

XI. Czynniki sprzyjające i utrudniające działalność polskich przedsiębiorców na rynku fińskim

Czynniki sprzyjające polskim eksporterom towarów i usług do Finlandii

- stabilna sytuacja polityczna i gospodarcza
- dostępność do rynku rosyjskiego, estońskiego i szwedzkiego
- wysoka zamożność i wysoka siła nabywcza ludności
- rosnący popyt na wysokiej jakości produkty konsumenckie
- powszechna znajomość języka angielskiego
- globalni liderzy branży ICT
- jeden z najniższych na świecie wskaźnik korupcji
- Finlandia jest członkiem UE i strefy Schengen
- dobre połączenia lądowe, morskie i lotnicze
- otwartość na współpracę naukową

Przeszkody, z którymi polskie firmy powinny się liczyć, wchodząc na rynek fiński

- rynek handlu detalicznego i hurtowego zdominowany przez dwie krajowe sieci
- stosunkowo mała liczba mieszkańców i wynikające stąd ograniczenia (mały rynek)
- mała rozpoznawalność polskich produktów.

Oprócz klientów rynku krajowego rosyjscy turyści wydają prawie 1 miliard euro rocznie na towary i usługi w Finlandii. Fińskie firmy z sektora detalicznego mogą również stanowić bramę do rosyjskiego rynku, gdyż obecnie około 600 fińskich firm działa w Rosji.

Wśród produktów konsumenckich największe szanse na zbyt mają: odzież, wysoko przetworzona żywność i napoje, artykuły wyposażenia domu.

Normy i wymagania techniczne

- Produkty i opakowania powinny spełniać normy UE.
- Wymagania dotyczące oznakowania i etykietowania w Finlandii są oparte na ustawie o bezpieczeństwie produktów. Wszystkie informacje dla użytkowników produktów powinny być zamieszone w oficjalnych językach Finlandii – fińskim i szwedzkim.
- Istnieją specyficzne wymagania dotyczące etykietowania i pakowania żywności w Finlandii.
- Instrukcje techniczne powinny być przetłumaczone na język fiński i szwedzki.

XII. Kultura biznesowa

Finlandia to kraj, w którym zjawisko korupcji występuje w niewielkim stopniu. Natomiast pełna transparentność w życiu politycznym i gospodarczym jest czymś oczywistym. W decydujący sposób determinuje to fińską kulturę biznesową. Finowie mają silne poczucie tożsamości narodowej i swojej wartości. Znajomość podstawowych faktów o ich kraju i jego osiągnięciach zawsze pomaga obcokrajowcom przełamać tzw. pierwsze lody.

Finowie są na ogół zdystansowani. Rzadko też nawiązują rozmowę z nieznajomymi. Jednocześnie są bardzo pomocni, jeśli obcokrajowiec zapyta ich o cokolwiek lub potrzebuje pomocy. Finowie nie są zbyt rozmowni czy gadatliwi i dlatego, na przykład podczas rozmów telefonicznych z cudzoziemcami mogą czuć się nieswojo (często preferują kontakt e-mailowy czy nawet esemesowy). W świecie panuje o Finach uzasadniona opinia, że są ludźmi skromnymi, uczciwymi i niezawodnymi, a w interesach po prostu solidnymi partnerami.

Budowanie relacji często odbywa się poza biurem: w restauracji lub w saunie. Od lat sześćdziesiątych XX stulecia spotkania w saunie zaczęły być w Finlandii powszechnie wykorzystywanym narzędziem w relacjach biznesowych, a nawet w dyplomacji. Zaproszenie do sauny to oznaka gościnności, życzliwości, a nawet zaufania ze strony zapraszającego. Dotyczy to zarówno spotkań prywatnych, jak i biznesowych.

XIV. Przydatne kontakty

Ministerstwa i Urzędy
Parlament: *www.parliament.fi*
Kancelaria Premiera: *www.vnk.fi*
Ministerstwo Gospodarki i Zatrudnienia: *www.tem.fi*
Ministerstwo Finansów: *www.vm.fi*
Ministerstwo Spraw Zagranicznych: *www.um.fi*
Ministerstwo Transportu i Komunikacji: *www.lvm.fi*
Ministerstwo Rolnictwa i Leśnictwa: *www.mmm.fi*
Ministerstwo Edukacji i Kultury (+sport): *www.minedu.fi*
Ministerstwo Obrony: *www.defmin.fi*
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych: *www.intermin.fi*
Ministerstwo Zdrowia i Spraw Socjalnych: *www.stm.fi*
Ministerstwo Środowiska: *www.ymparisto.fi*

Urzędy i agencje państwowe
Rządowa Agencja Promocji Eksportu, Biznesu i Innowacji Business Finland: *www.businessfinland.fi*
Urzędy Regionalnej Administracji Państwowej: *www.avi.fi*
Gminy/Rady Regionalne: *www.reg.fi*, *www.localfinland.fi*
Magistraty: *www.maistraatti.fi*
Urząd Patentów i Rejestracji: *www.prh.fi*
Urząd ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy: *www.tyosuojelu.fi*
Fiński Urząd Podatkowy *www.vero.fi*; *www.vero.fi/en/other_language/po_polsk/*
Centrum Rozwoju Gospodarczego, Transportu i Środowiska ELY-keskus: *www.ely-keskus.fi*
Agencja Bezpieczeństwa Żywności EVIRA: *www.evira.fi*
Urząd Regulacji Rynku Energetycznego: *www.energiamarkkinavirasto.fi*
Agencja Nadzoru Radiologicznego i Nuklearnego STUK: *www.stuk.fi*
Centrum d/s Bezpieczeństwa Technologii TUKES: *www.tukes.fi*

ADRESY POLSKICH PRZEDSTAWICIELSTW W FINLANDII

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Helsinkach
Adres: Armas Lindgrenin tie 21, 00570 Helsinki, Finlandia
tel.: +358 9 618 280
faks: +358 9 684 74 77
helsinki.amb.info@msz.gov.pl
www.helsinki.msz.gov.pl
Godziny pracy: pn - pt 8.00-16.00

Referat Konsularny Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Helsinkach
Adres: Armas Lindgrenin tie 21, 00570 Helsinki, Finlandia
tel.: +358 9 618 28 103
faks: +358 9 684 74 77
e-mail: helsinki.konsul@msz.gov.pl
Strona internetowa: *www.helsinki.msz.gov.pl* > Informacje konsularne
Godziny przyjęć interesantów – po wcześniejszym umówieniu się przez system *www.e-konsulat.gov.pl/*: poniedziałek, wtorek, czwartek pt. 10.00-13.00, śr. 10.00-17.00.

Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu w Helsinkach
Adres: Risto Rytin tie 7, 00570 Helsinki, Finlandia
tel. +358 (0) 9 686 00 60
fax +358 (0) 9 686 00 610
www.finland.trade.gov.pl; www.paih.gov.pl
Godziny pracy: pn. – pt. 09.00-17.00

PAIH Expo

I Forum Wsparcia
Polskiego Biznesu za Granicą

Polska Agencja
Inwestycji i Handlu
Grupa PFR